ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3637 — ՈՒՐԲԱԹ 16 ՄԱՐՏ 1884 — Ն. Տ. 28 ՄԱՐՏ

ՊԱՏՄԱՆԹ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 մէճիտիա
» » Գաւառաց » 12 »
վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Եռամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 3 »

Օտար թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա տասնուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ. երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար գնա տակարկութիւն կը մնէ

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱՑ — ՀԱՆԱԳԱՋՕՐԵԱՑ — 40 ՓԱՐԱՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆԹ

Դուրս գնացած թղթատարաց ճամբու ծախքը թղթակրութեան մասին տրուած է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիրը Տէրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Բիզա-փասա եօղուշը, Շարդ Զարշըսը թիւ 37 Մ. ՄԱՍԻՍ գրասենեակը։

Ձանրաւ ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Չտպուած նամակ, յօդուած, եւայլն եւ չեն տրուիր։

Կ. ՊՈԼԻՍ 16 ՄԱՐՏ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Յունաց Պատրիարքին Պերաթի խնդիրն և ընդ նմին առանձնաշնորհմանց խնդիրը գոհացուցիչ լուծում մ'ստացան։ Կրօնական դրծոց տնօրէն Զիվէր պէյ չորեքշաբթի օրը Պոյաճի գիւղ երթալով, Յովակիմ Պատրիարքին յանձնեց Պատրիարքական Պերաթն, յայ և նման նախկին Պերաթներուն և առանց որ և է փոփոխման։ Զիվէր պէյ միանգամայն ծանոյց Ն. Սրբազնութեան թէ վեհ. Սուլթանն արդէն պէտք եղած կայսերական հրամանն (իրատէն) հանած էր ետ առնլու համար այն ամէն տնօրէնութիւններ, որք եղած էին հակառակ Օրթոտոքս եկեղեցւոյ առանձնաշնորհմանց։ Կ'ըսուի թէ Պերաթին կցուած է եւեր Եպարքոսական Թէղքէրէ մը, որոյ պարունակութիւնը դեռ ծանօթ չէ։

Ֆրանսական դեսպան տը Նոայլ մարքիզն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի հետ։

Ռուսական դեսպան Պ. տը Նէլիտոֆ և Ամերիկեան՝ Ռումանական դեսպանները նախընթաց օրը ծանուցագիր մը տալով Բ. Դրան՝ խնդրեցին որ քարիւղէն առնուելիք մթերանոցի տրոց խնդիրը քննող Ճանաչմանցն տուած որոշումն իրենց հաղորդուի։ Յայտնի է թէ յանձնախումբն ինչ ինչ զեղչեր ըրած էր սակագնոց վրայ, սակայն տեղեկագրին պարունակութիւնը ցարդ չէր հաղորդուած չահ ունեցող տերութեանց։

Գերմանական, Անգլիական և Իտալական դեսպանատանց քաղաքական թարգմաններն՝ երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տատեան Յարութիւն էֆէնտիի հետ։

Էքսբրէս կը ծանուցանէ թէ ըստ միւռնիոյ ծովածոցին մէջ անգլիական մանր շոգենաւուց կանոնաւոր երթեւեկութեան արգելումէն ծագած խնդիրը գոհացուցիչ լուծում մ'ստացեր է։ Զմիւռնիոյ կուսակալը ծանուցեր է անգլիական հիւպատոսին թէ անգլիական մանր շոգենաւերն ըստ առաջնոյն կրնան բանիլ և մէկ եղերքէն միւսը մարդ փոխադրել։ Էքսբրէս կը յարէ թէ Բ. Դուռը խնդիրն այս կերպիւ լուծելով, նկատողութեան առած է Զմիւռնիոյ ժողովրդեան ընդհ. շահերն, որք մեծապէս վնասուած էին եահեայ էֆէնտիի տրուած մենաշնորհէն։

Սպարապետութեան պաշտօնական անուամբ չրջաբերութեան հանուած կեղծ հաղորդներ գտնուած են, որք այժմ եղմական նախարարութեան ձեռքը կը գտնուին, որ քննութիւն մը բացած է։ Դանր կասկածներ կան վարագճի խանին մօտ բնակեալ հաճի Աւետիս անուն սեղանաւորին վրայ, որ ձերբակալուած և հարցաքննութեան ենթարկուած է։ Պատերազմական գործոց նախարարութիւնը փութաց իրողութիւնը ծանուցանել գաւառական իշխանութեանց, որպէս զի այս տեսակ հաղորդներու վճարումն արգելուն, եթէ գաւառական սընտուկներուն ներկայացուին։ Նոյնպէս լրագրաց մէջ ազդեր հրատարակելով, որոց օրինակները մեր այս առաջիկայ թերթին երրորդ երեսին մէջ կը տեսնուին և մասնաւոր ուշադրութեան արժանի են՝ ի զգուշութիւն կը հրաւիրէ Պոլսոյ հասարակութիւնն։ Անոնք որ հաղորդներ զեղչելու գործերով կ'զբաղին, ընդունելէ առաջ՝ պէտք է որ նախ Սպարապետութեան դրան Դէլիֆի ճիւղին համարակալութեան դիւանին դիմեն և իրենց զեղչելիք թուղթերուն հարազատութիւնը ստուգել տան։

Սթամպուլ կ'իմանայ թէ վեհ. Սուլթանին ախոռապետ Հոպ փաշա, Թիկնապահ նշանակուեր է Աւստրիոյ գահաւոր դուքսին Ռուդոլֆ Բէխանին՝ Պոլիս ընելիք այցելութեան միջոցին։

Էքսբրէս կ'ըսէ թէ Կրիտի կուսակալ Ֆոթիատէս փաշա այսօր Թրիէստէի Թղթատար շոգենաւով մայրաքաղաքէս մեկնելու կը պատրաստուի իւր պաշտօնատեղին երթալու համար։

Կ'ըսուի թէ Արեւելեան Ռումելիի կուսակալ Ալէքոյ փաշա Պոլիս չպիտի գայ, մինչեւ որ իւր վերահաստատման կամ փոփոխման մասին վերջնական որոշում մը չտրուի։

Բ. Դուռն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Զէթինէէի Օսմ. դեսպան ճէվատ փաշա Զէթինէէ հասնելով՝ Դարատաղի Նիքիթա իշխանին ներկայացեր և իւր դեսպանական վկայագիրը մատուցեր է։ Իշխանն յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն մ'ըրեր է Օսմ. դեսպանին և անոր բանախօսութեան ի պատասխանի՝ յայտարարեր է թէ յաւէտ պիտի պահէ յիշատակն այն շնորհալի ընդունելութեան, զոր վեհ. Սուլթանն ըրած էր իրեն կ. Պոլսոյ մէջ, և թէ մասնաւոր երախտագիտութիւն մը կը տածէ Ն. Կ. վեհափառին նկատմամբ։ Միանգամայն յարեր է թէ երկու կառավարութեանց միջեւ յարաբերութիւնք յոյժ մտերմական են։

Աթէնքէն մարտ 21 թուով առթայմզ ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռն Եգիպտական խնդրոյն վերաբերեալ բանակցութեան նոր հիման մը քննութենէն հրաժարեր է, և այժմ կ'ըսպասէ եղեր որ Լորտ Կրանվիլ Բ. Դրան և Անգլիոյ միջեւ կարծեաց նոր փոխանակութիւն մ'առաջարկելու նախաձեռնութիւնն ստանձնէ։

Թարիզ դիտել տալով թէ դատարանաց մէջ օտարազգի թարգմանաց ներկայութիւնը տեսակ տեսակ դժուարութեանց առիթ կը լինի, և թէ երբեմն ալ անոնց գործած մէկ անձնական սխալին պատճառաւ, դատավար կողմանց իրաւունքները դժուարութեանց կը մատնուին, կը պահանջէ որ վերջ տրուի այս անպատեհութեան։

Սթամպուլ կ'ըսէ թէ Անգլիական կառավարութիւնն ի մտոյ Բ. Դրան հետ բանակցութեան պիտի մտնէ Սուտանի խնդրոյն վրայ, աւելի գործնական կարգադրութիւն մ'առաջարկելով։

Թայմզ կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռը յայտարարեր է Պարոն տը Հիրշի թէ իւր Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան գոյութիւնն՝ Օսմ. և Եւրոպական երկաթուղեաց գծին միացման նկատմամբ Բ. Դրան կողմէ ներկայացեալ վերջին ծրագրին ընդունելութենէն կախում ունի։

Լոնտրա 24 մարտ. — Երեսփոխանական ժողովոյ մէջ, Հարթինկթըն մարքիզը չուզեց օր մ'որոշել Սուտանի գործոց վրայ վիճաբանութեան համար։ Ըստ թէ կառավարութիւնը կը յուսայ Զատկէն առաջ զեկուցմներ ընել խորհրդարանին, եթէ խորդումի և Գահիրէի միջև հեռագրագիծերը վերահաստատուին։

Սուաքիմ 25 մարտ. — Անգլիական բանակն յառաջիկայ հինգշաբթի օրն Օսման Տիկմայի բանակատեղին վրայ պիտի յարձակի։

Գահիրէ 25 մարտ. — Խարտումի պահապան զօրաց հրամանատար Քոէթիոկոն գնդապետը Գահիրէ հասաւ։ Չկարծեր որ Խարտում վտանգեալ լինի ապստամբներէն, բայց հարկաւոր կը դատէր տգաական զօրք ղրկել կորտոն զօրավարին։ Ուրիշ աղբիւրներէ առնուած լուրերէ կը հասկցուի թէ, կորտոն զօրավարին վիճակն յոյժ անհաստատ է, վասն զի ամէն կողմէ պաշարուած է։

Գահիրէ 28 մարտ. — Սրբիտի հարիւրապետն և հինգ սպայք Մասուա ուղեւորեցան։ Հուէթ ծովապետն ի մօտոյ անոնց ետեւէն պիտի երթայ։ Անգլիական զօրագունդն Հանտուբէն պիտի մեկի Թամանիէի չէկայքն երթալ բանակելու համար։ Կը կարծուի թէ պարզ ցոյց մը բաւական պիտի լինի յորդորելու Շէյխերն ու հնազանդութիւն յայտնեն։ Օսման Տիկմա յայտարարեց իւր կուսակցաց թէ 10 օրէն անգլիացիները ջնջելու հրաման պիտի ընդունի Աստուծմէ։ Զրոյց կայ թէ Մէհտին օժանդակ զօրք պիտի ղրկէ Օսման Տիկմայի։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Փարիզ 26 մարտ.

Հիւէէն (մայրաքաղաք Աննամի) հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Աննամցի իշխան մը, իբրեւ դրդիչ սպանութեանց, գլխատուեր է երէկ Հիւէի մէջ։

Հավասի գործակալութեան հիմնադրաց մին եւ այժմեան ընդհ. տնօրէնին հայրը Պ. Լէպէ մեռաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ

Ա. Անդամ Եկեղեցական Վիճակային Ժողովոյ

—

Եկեղեցական վիճակային Համագումար Ժողովն, 19 մարտ յառաջիկայ երկուշաբթի օր, պիտի գումարի Կաթողիկոսական եօթն ընտրելի եպիսկոպոսացն ամբողջացնելու մասին խորհրդակցելու համար։

Ուստի հրաւիրեմք զՍիրելութիւն ձեր որ յորոշեալ օրն ի ժամ չորս հաճիք ներկայ գտանիլ ի Մայր Եկեղեցւոյ, եօթն ընտրելի եպիսկոպոսացն ամբողջացնելու եւ մնացեալ Ազգային Երեսփոխական Ժողովոյն մատուցանելու։

Կ. Պոլիս — Ազօթարար
15 մարտ 1884 — Ն. Ե.

Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանամք թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը բնաւ տեղեկութիւն չունի եղեր Նուպար—Շահնազար վարժարանի գոյքերուն վաճառումէն, ինչպէս երէկ ծանուցուած էր Ցնտես. խորհրդոյ որոշմանց շարքին մէջ։ Թէպէտ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նոյն վարժարանին խնամակալութեան մէջ կարեւոր պաշտօն մը վարած է երբեմն, սակայն 1871ին Նիկոմիդիոյ առաջնորդութեան պաշտօնն ստանձնելէ յետոյ, բնաւ չէ խառնուած նոյն վարժարանին գործերուն։ Դալով կեդրոնական վարչութեան նոյն վարժարանին վրայ ունեցած իրաւասութեան, չենք գիտեր թէ այդ իրաւասութիւն ո՞ր աստիճանի է, զի վարժարանին սեփական տէրն է Վսեմ. Նուպար փաշա, որոյ Կ. Պոլսոյ մէջ ներկայացուցիչն է Միւսիւ Ջունդ. հետեւապէս Վսեմ. Նուպար փաշա և Միւսիւ Ջունդ միայն կրնան խառնուիլ վարժարանին գործերուն և Ս. Պատրիարք Հայրը չէր կրնար ո՛չ Թաղ. խորհրդոյ, ո՛չ ալ ուրիշ մէկու մը հրաման տալ վարժարանին ո՛ և է մէկ գոյքը վաճառելու մասին։

Թէպէտ երէկ ի լրոյ ծանուցած էինք թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ Օրթագիւղի տան կահաւորման համար 100 ոսկի առեր է Ցնտես. խորհրդէն, սակայն վերջին մեր ստացած ստոյգ տեղեկութիւնք կը հաստատեն թէ Ն. Սրբազնութիւնն այդպիսի գումար մը չէ ստացած, այլ Թաղ. Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Սիմոն պէյ Մաքսուտեան յանձն առեր է 50 ոսկւոյ գումար մը յատկացնել յիշեալ [illegible] ի զսրչոյ գոգրոնական սնտուկէն առնլու պայմանաւ, ի հաշիւ Ս. Պատրիարք Հօր պահանջից, թէ և տարակուսելի է որ Ն. Սրբազնութիւնն Օրթագիւղ փոխադրէ իւր բնակութիւնն։ Աւելորդ չենք համարիր աստ յիշել թէ Ն. Սրբազնութիւնը թող թէ այդպիսի բացառիկ գումար մը, հինգ վեց ամսէ ի վեր իւր օրինաւոր ամսականէն փարա մ'իսկ չէ առած։

Ցնտես. խորհուրդը մասնաւոր խնդրոց համար եւս հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ իւր վերջին նստին մէջ.

1. Սերաստիոյ Թեմերէն Աղձիէի եկեղեցւոյն չէնքը կիսկատար, և հետեւապէս գիւղացին առանց եկեղեցւոյ մնացած լինելով, Ցնտես. խորհուրդը, Սերաստիոյ Առաջնորդին [illegible] մարեց հանգանակութեամբ լրացընել եկեղեցւոյ չինութիւնը, պէտք եղած ճարտարապետական քննութիւնը կատարել տալէ յետոյ։

2. Ցնտես. խորհուրդը պատրաստած լինելով կեդր. սնտուկի յառաջիկայ 84–85 Սահմ. տարւոյ եկամտացոյցն, որոշեց Քաղ. Ժողովոյ յառաջիկայ նստին մատուցանել ըստ օրինի։

3. Ցեսնելով որ ազգային սեփականութեանց խնդիրը կաղն ի կաղ կ'ընթանայ՝ Թաղ. խորհուրդ ներէն խնդրուած կալուածական ցուցակաց յապաղման պատճառաւ, որոշեց մէկ կողմէ վերստին ստիպանօք պահանջել նոյն ցուցակներն, և միւս կողմէ օրէնսգէտ անձերէ մասնախումբ մը կազմել՝ այս կարեւոր խնդիրն ի կատար հանելու համար։

4. Ցեսնելով որ Պոլսոյ Ահմէտիէ Մէյտանի թաղն ազգային վարժարան մը կայ, որ՝ եկեղեցի և հետեւաբար Թաղ. խորհուրդ չդատնուելով՝ ուրոյն Հոգաբարձութեան մը ձեռամբ կը կառավարուի, առաջարկեց Վարչութեան որ այդ վարժարանն և տեղւոյն ազգային գործերը մօտաւոր և յարմար թաղի մը Թաղ. խորհրդոյն յանձնէ, սահմանադրապէս հարկ եղած հրամանագրութիւնն ընելու և պէտք եղած խնամքը տանելու համար։

5. Ցեսնելով որ գաւառաց և Թաղ. խորհրդոց մեծ մասն օրինաւորապէս չեն վճարեր իրենց Մուդաթայի և Բանչէլերի տուրքը, խնդրեց Քաղ. Ժողովէն, անոնց վերաբերեալ խնդրոց պաշտօնական թուղթերն յղել իրեն, նախ կեդր. սնտուկին պահանջները կարգադրելու և ապա նոյն թուղթերն իրենց յանձնելու համար։

Արեւելեան Մամլոյ փետրուարի ամսաթերթին մէջ երկու նամակներ կը կարդամք, յորոց մին՝ Սուլթանեան Ազնուաչուք Գէորգ էֆէնտիի կողմէ առ տեղւոյն Գեր. Առաջնորդն և միւսը՝ Ն. Գերապատուութեան կողմէ առ նոյն Ազնուաչուք էֆէնտին ուղղեալ։ Առաջին նամակէն կը տեսնուի թէ Սուլթանեան Գէորգ էֆէնտի՝ Ս. Առաջնորդին հոգեչուն խօսքերէն ներշնչեալ և յորդորեալ յանձն առեր է իւր անձնական ծախիւք վայելչակերտ մատուռ մը կառուցանել Զմիւռնիոյ հայկական նոր գերեզմանատան մէջ։ Երկրորդ նամակաւ Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան կը ծանուցանէ Սուլթանեան էֆէնտիի թէ, տեղւոյն Երեսփոխական ժողովն շնորհակալութեամբ ընդունելով հանդերձ իւր առաջարկը, քաղցր պարտականութիւն մը զգացեր է ծանուցանել թէ կատարեալ իրաւունք ունի «Սուլթանական յիշատակարան» դնելու մատրան որմին վրայ և միաբանական մատրան մօտ իւր ազգատոհմին համար դամբարան մ'որոշելու։

Ազնուաչուք Սուլթանեան էֆէնտի, ըստ իւր հրապարակային վկայութեան, Ս. Առաջնորդին յորդորանաց, և իւր բնաձիր բարեպաշտութեամբ մեծ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ Զմիւռնիոյ ազգայնոց և մանաւանդ մատրան մը չինութեան մտահոգութենէն կազատէ տեղւոյն Ազգ. վարչութիւնը։ Կը լսենք թէ նոյն մատուռը մինչև Զատիկ աւարտելով, մեռելոցի երկուշաբթի օրը պիտի օծուի մեծ հանդիսիւ և Ս. Յարութիւն անուամբ պիտի դրոշմուի. ինչպէս յիշուած է վերոյիշեալ երկու նամակաց մէջ, զի նոյն իսկ գերեզմանատան տարեգարձի հանգանակութիւնքն [illegible] շաբթի օրը կը կատարուի։

Յառաջիկայ շաբաթ դիշեր, մարտ 17, Բերայի նորաշէն թատրոնին մէջ Թուրքերէն լեզուաւ թատերական չքեղ ներկայացում մը պիտի տրուի ի նպաստ Սերաստիոյ Լուսաբեր ընկերութեան։ Թատերախաղին նիւթն է ՀԱՒԱՏՔ ՅՈՅՍ ՍԷՐ։ Կարգադիր մասնախմբին ձեռք առած միջոցներն ու գերասանական խմբին ընտրութիւնը փայլուն յաջողութիւն մը կը խոստանան այս երեկոյթին, որոյ հաւոյթն Սերաստիոյ աղքատ Հայ մանկտւոյն դաստիարակման պէտքն հոգալու պիտի յատկանայ։ Կը սիրենք յուսալ թէ մեր թատերասէրք և կրթասէր ազգայինք յաջարակամ պիտի փութան քաջալերել Լուսաբեր ընկերութիւնն, որ 15 տարիներէ ի վեր չէ դադրած իւր բարի նպատակն արդեամբ ի գործ դնելէ։

Ինչպէս ծանուցած էինք եւրէկ, Նախաձեռնութեան Դիւանն Ազգային ժողովոյ այսօրեայ նստին հաղորդեց՝ չորս տեղեկագիր, որոց առաջինը կը հրատարակենք ի ստորև, միւսներուն հրատարակութիւնն յառաջիկային թողլով։

Մեծապատիւ Ատենապետ Ազգային ժողովոյ,

Ազգ. ժողովն, իւր 1883 սեպ. 16 ի նստին մէջ, Նախաձեռնութեան Դիւանին յղած է երեք Հայ խմբագրապետաց նոյն թուականաւ առաջարկն, իրենց տեղեկաբերներուն համար ժողովոյ մէջ յատուկ տեղ նշանակուելու մասին։ Դիւանս պատիւ ունի տեղեկագրել այսօր իւր քննութեան արդիւնքը։

Ներքին կանոնագրի 94 րդ յօդուածը, որ դասը կը յատկացնէ ազգային լրագրապետաց և այլոց, կը նկատէ զանոնք լոկ իրը ունկընդիր։ ուրեմն օրէնքը նախատեսած չլինելով տեղեկաբերութեան պարգայն, ներելի է այս մասին յաւելուած մ'ընել կանոնագրին մէջ։ Դիւանս օգտակար կը կարծէ ազգային պարբերական մամլոյն տալ այս նոր արտօնութիւն, քանի որ մեր ատենագրութիւնք սահմանափակ կերպով և շատ ուշ կը վճարեն ժողովուրդին ունկնդրութեան իրաւունքը։ Նոյնպէս օգտակար կը կարծէ հայ թերթերու տեղեկաբերներուն դռնփակ նիստերու ներկայութիւնն, որպէս զի անոնք, Ազգային ժողովոյ խորհրդակցութեանց մասին սխալ տեղեկութիւն ստանալով, չը մոլորեցուն հանրային կարծիքն, խարխսխ սահմանադրականութեան։ Ուստի, դասին անյարմարութեանը պատճառաւ կանոնագրի 93 րդ յօդուածին մտաւ [illegible] մ'ընդունիլ հարկ դատելով և զեղծմանց առաջն առնելու համար յատուկ տնօրինութիւն մ'առաջարկելով, Ազգային ժողովոյ ընդունելութեանը կ'ենթարկենք հետեւեալ օրինակն ծրագիրն։

Յօդ. 1. Ամեն Հայ թերթ, որոյ պատասխանատուն Պատրիարքարանի իրաւասութեան տակ կը գտնուի, արտօնեալ է տեղեկաբեր մը ղրկել Ազգային ժողովն։ Տեղեկաբերք կը բաղմին բեմին առջեւ, յատուկ դրասեղանի մը շուրջ։

Յօդ. 2. Տեղեկաբերք կրնան ներկայ լինել դռնփակ նիստերու իսկ, այլ անոնց ատենագրութիւնը, Մայր-Դիւանէն խմբագրեալ, նիստէն անմիջապէս յետոյ կը հաղորդուի իրենց ի հրատարակութիւն։ Այս ատենագրութենէն տարբեր [illegible] թերթերը տեղեկաբեր ղրկելու արտօնութենէն կը զրկուի մինչեւ մէկ տարի։

Մնամք յարգանօք
Անդամք Նախաձեռն. Դիւանի
Ատենադպիր — Ատենապետ
Յ. Աբաշեան — Յ. Աբեղեան
Տեղեկաբեր
Մ. Զէրէր

Կալաթա, 14 մարտ 1884

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

—=—

Զատիկաբթի օրն եկած Ռիւդէրի հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Նորվեկիոյ դատապարտեալ նախարարաց տեղ պետական խորհրդոյ անդամներ նախարար կարգուած են։ Նորվեկիոյ նախարարաց դատաստանի ենթարկումն, ինչպէս ամէն լրագիր կարդացողներու, նոյնպէս Մասիսի ընթերցողացն օրթ է անցեալ տարիէն ի վեր։ Կը յիշուի, արդարեւ, թէ Նորվեկիոյ նախարարք, ընդ առաջնորդութեամբ Պ. Սելմէր նախարարապետին, քանիցս չուզեցին գործադրել Նորվեկիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն ինչ ինչ կարեւոր որոշումներն, որք սահմանադրական փոփոխումներ կ'ենթադրէին, առարկելով Նորվեկիոյ Թագաւորին մերժման (վէտօ) իրաւունքը։ Ժողովը չէր ճանչնար այդ իրաւունքն, և տեսնելով թէ նախարարք Թագաւորին կողմը կը բռնեն՝ Ազգին ներկայացուցչաց մարն ոտնակոխ ընելով, որոշեց դատաստանի ենթարկել զՊ. Սելմէր և ընկերներն։ Երկրին բարձրագոյն դատարանն, որուն վրայ աւելցաւ Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջէն երդուեալ դատաւորաց խումբ մը, հրաւիրուեցաւ այս արտասովոր դատաստանը կատարելու։ Ազգատական Երեսփոխան մը, արուեստով փաստաբան, Ազգին ներկայացուցչաց իրաւունքն հաստատելու համար յանձն առաւ Երեսփոխանաց ժողովոյ կողմէ ամբաստանիչ փաստաբանի դերը կատարել ձրիապէս։ Նախարարք երկրին ամենէն անուանի փաստաբանները վարձեր էին իրենց դատը պաշտպանելու և բոլոր Նոր-

վեկիա, ինչպէս նաև քոյր–երկիրը, Շուէտ, նաեւ բոլոր Եւրոպա հետաքրքրութեամբ կը դիտէր՝ Խորհրդարանի մը և Թագաւորի մը միջև ծագած այս տարօրինակ դատին ընթացքը։ Երեւոյթներն։ Երկու կողմին փաստաբանութիւններն ամիսներ տեւեցին, և ի վերջոյ այս փերտուար ամսոյ մէջ արտասովոր դատարանն իրաւունք տուաւ Երեսփոխանաց Ժողովոյն, դատապարտելով նախ զՊ. Սելմէր։ Ըստ Ֆէ-ռէի (Երդուեալ դատաւորութիւն) օրինի առաջարկեալ երդուելոց մէկ մասը մերժելու։ Արդ, դիտուած էր որ եթէ բոլոր նախարարք ի միասին դատուէին, կրնային զանազան երդուեալներ մերժելով, դատարանին կազմութիւնն անհնարին դարձնել։ Ուստի որոշուած էր մի առ մի դատել նախարարներն, սկսեալ նախարարապետէն։ Պ. Սելմէր դատապարտեցաւ պաշտօնանկ լինելու և դրամական ծանր տուգանք մը վճարելու, որ իրրև նուէր պիտի տրուէր Երեսփոխանաց Ժողովոյ փաստաբանին, այն անձնուիրութեան և ճարտար եղանակին համար, որով պաշտպանած էր Ազգին ներկայացուցչաց իրաւունքը նախարարաց քմահաճոյից դէմ, որք Թագաւորին մերժման իրաւանց ետեւ ապաստանիլ փորձած էին։ Պ. Սելմէրի դատաստանին ելքն իրապէս [illegible] Ամենայնիւ, դատաստանը շարունակեցաւ, և քանի մը շաբաթներէ ի վեր Քրիստիանիայէն եկող հեռագրեր Նորվեկեան նախարարաց մի առ մի դատապարտութիւնը կը ծանուցանեն։

Բայց Նորվեկիոյ Թագաւորն ինք ի՞նչ կը խորհէր։ Կ'ըսուէր թէ կարող էր չընդունիլ, այսինքն չվաւերացնել արտասովոր դատարանին վճռագիրն և նախարարները պահել իրենց պաշտօնին մէջ։ Նաեւ, եթէ կը զգար թէ երկիրն աւելի իւր Թագաւորին կողմն էր քան Երեսփոխանութեան, կրնար խորհրդարանը լուծել, և նոր ընտրութեանց հրաման հանելով, ուղղակի հրաւէր մ'ուղղել Ժողովրդեան։ Այսպիսի պատահականութիւն մը երկիւղով կը դիտուէր, որովհետեւ երկու կողմ Ազատականք, կարի գրգռեալ էին, Ժողովրդեան միտքն յոյժ ձգտեալ էր, և խռովութիւններէ և մինչեւ իսկ յեղափոխութենէ մը կը վախցուէր։ Կ'երեւի սակայն թէ Շուէտի և Նորվեկիոյ ուշիմ, դրագէտ և բարեսիրտ Թագաւորն Ոսկար, զգացած է թէ Նորվեկեան Ժողովրդին մեծամասնութիւնն իւր երեսփոխանութեան իրաւունք կուտայ։ Ուստի, Թագաւորն, արտասովոր դատարանին վճռոյն վրայ, դատական նախարարին և պետական խորհրդին կարծիքն առնլէ յետոյ, հաստատեց զայն, և պաշտօնէ հանեց զՊ. Սելմէր։ Ասով արդարութիւնն յարգած եղաւ, և խոնարհեցաւ Ազգին ներկայացուցչաց կամքին առջև, հրաժարելով միանգամայն իւր մերժման իրաւունքէն։ Միանգամայն, իւր արքայական իշխանութիւնն ի գործ դնելով, բացառիկ պատիւներ չնորհեց Պ. Սելմէրի, որուն տուաւ առաջին կարգի պատուանշան մը, և ինքնագիր նամակ մը իւր շնորհակալութիւնն յայտնեց Նախարարապետին անցեալ ծառայութեանց և ընթացքին։ [illegible] այս վարմունքն իւր Ժողովրդեան համակրանաց վրայ մեծագոյն իրաւունք մը տուաւ իրեն, և ուրախութեան ցոյցեր եղան խնդրոյն այս խաղաղական և բանաւոր ելքին առթիւ։

Վերջին թղթաբերով առնուած լրագրերէն կ'երեւի սակայն թէ Պ. Սելմէրի գործը վերջնապէս չէ լմնցած։ Քրիստիանիայի քանի մը արմատական թերթեր զրոյց տարածած լինելով թէ Նորվեկեան պաշտօնագուրկ նախարարապետն արտասովոր դատարանին վճռագրոյն հաղորդումէն անմիջապէս յետոյ չէ թողած պաշտօնատեղին, այլ մէկ երկու օր շարունակած է պաշտօնավարել, Երեսփոխանաց Ժողովին, իւր վերջին նիստերէն միոյն մէջ որոշեր է որ, իրեն ներկայացուցին պետական խորհրդոյ [illegible] Ասոյ զրոյց հիմնաւորը է թէ ոչ։ Եթէ արդարև Պ. Սելմէր, արտասովոր դատարանին վճիռը պաշտօնապէս իմանալէն ետքն ալ քանի մը ժամ մնացեր է իւր պաշտօնին գրլուխը, նորէն դատարանաց պիտի յանձնուի եղեր պարտ ու պատշաճ պատիժը կրելու համար։ Ցայտնի կ'երեւի թէ Նորվեկիոյ Ազատականք կամ Արմատականք հաստատապէս միտքերնին դրած են մինչև վերջն հալածել Ոսկար Թագաւորին նախարարներն, և խորհրդարանական մեծամասնութեան կամաց դէմ գործուած ամենափոքր անհնազանդութիւնն իսկ չներել անոնց։

* *

Մերվի դրաւման յաջորդեց Մերվի Թիւրքմէն ցեղերուն ալ հրպատակութիւնն առ կայսրն Ռուսիոյ։ Այսպէս Ռուսիա ճշդիւ սահմանակից կը լինի Աֆղանստանայ։ Որովհետեւ Աֆղանստան անգլիական ազդեցութեան ներքեւ է, և Մեծն Բրիտանիա կը պնդէ թէ ուրիշ կերպ չկրնար լինել, Անգլիա և Ռուսիա յետ այսորիկ իրարու սահմանակից կրնան նկատուիլ ի կեդրոնական Ասիա։ Մեք գրեցինք, Մերվի դրաւման առաջին լուրն առնուելուն պէս, որ հաւատ պէտք չէ ընծայել Բեդրսպուրգի դահլիճն կողմէ անգլիական կառավարութեան տրուած ապահովութեանց թէ Մերվ վերջին-սահմանը պիտի լինի ռուսական յառաջխաղացութեան ի կեդրոնական Ասիա։ Մեք հարցուցած էինք թէ, ի՞նչ պատճառ կար որ Ռուսիա յետ այսորիկ չբռնաբարէր այնպիսի խոստումներ, որոց նմանները քանիցս բռնաբարած էր անցելոյն մէջ։ Բայց տարբեր չէինք յուսար, որ մեր ազգուշակութիւնն այնքան շուտով իրականութիւն պիտի գտնէր, զի Մերվի Թիւրքմէնաց հպատակութիւնն [illegible] քանի մը շաբաթ ետքն հեռագիրն երեկ իսկ ծանոյց մեզ, պաշտօնական աղբիւրի փայլեցնելով, թէ Մերվէն անդին գլխնուոր ցեղերն ալ մտած են ընդ ռուսական իշխանութեամբ։ Զինայէֆ զօրավարն պաշտօնանկ եղաւ, որովհետեւ, ըսուեցաւ, մէյտդէպ ի Հնդկաստան յառաջ խաղալու խորհուրդներ կը յղանալ և ի գործ դնել կը տենչար։ Բայց նոր յաջորդը, Ռոզէնպախ զօրավարն, հազիւ իւր պաշտօնին գրլուին անցած, նոյն բանը չընո՞ր միթէ։ Արդեօք ան ալ պաշտօնանկ պիտի լինի։ Բայց փոյթ չէ, Ռուսիա այնչափ զօրավարներ ունի կեդրոնական Ասիոյ մէջ, իրարու յաջորդելու պատրաստ, որ մինչեւ որ անոնց թիւն սպառի, Ռուսիա Հնդկաստանի տիրապետութեան համար պատերազմի մը կրնայ բռնուիլ։ [illegible] Իրողութիւնն այս է թէ սոյն պահուս, Ռուսք քանի մը օրուան ճանբայ միայն հեռի են Բեապիլէն, Աֆղանիստանայ մայրաքաղաքէն, որուն տիրել կը ցանկան երկար ժամանակէ հետէ, և ուր այժմ կ'իշխէ իրենց հին բարեկամն Էմիր Ապտ–իւր–Բահման, որ սակայն այսօր անգլիական ազդին նուիրած լինել կը յայտարարէ իւր բոլոր համակրանք։ Պատերազմական նախարար Հարթինկթընի մարքիզը կը յայտարարէր Երեսփոխանական Ժողովոյ վերջին նիստերէն միոյն մէջ թէ Անգլիա կրնայ վստահիլ այս Ասիական վեհապետին հաւատարմութեան, որ անկեղծութիւնն մի՛ չեւ այն աստիճան յառաջ տարէ որ արտաքին քաղաքականութեան մասին իւր յատակագծեր [illegible] ուսութեան ներկայեր է [illegible] դեօք Աֆղանստանայ էջ [illegible] այս անկեղծութեան [illegible] մութեան յայտնանկեղծ են։ Եթէ կան աւելի մեծ [illegible] տանայ, Ապտ–իւր–Թողմ՞ը Անգլիացիներէ [illegible] «առաջին սէրը» ժա[illegible] նելէն յետոյ կը վերադարձնեմարդուս [illegible] մէջ։ Ապտ–իւր–Բահման խանին առաջին սէրն Ռուսիոյ նուիրեալ սէր մ'էր, և հաւանական է որ այդ առածը քեապիլի արքունեաց մէջ ալ ստուգութիւն դտնէ օր մը։ Այն օրն արդեօք ո՞ր չափ իրարանցում պիտի տիրէ ի Լոնտրա և ի Կալկաթա։ Մաղթենք որ այն օրն ալ Անգլիա Սուտանի խնդիր մը չունենայ իւր ուսերուն վրայ։

ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎՈՑ

Ո–ղբեալ–ս Ազգ. Պատրիարք Հայոց

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր.

Ազգային Ժողովն հետզհետէ չորս նիստերու մէջ, Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյ տեղեկագրին ընտրութեան մասն նկատողութեան առնելով, որոշեց 1866ի հաստատեալ և գործադրեալ եղանակն ամփոփելով պահել և նոր ընտրութիւններն ալ ըստ այնմ կատարել։

Ազգային Ժողովն որոշեց նաեւ, Կաթողիկոսական ընտրելեաց ցուցակի պատրաստութեան համար, հեռաբնակ Ս. Առաջնորդաց և Միաբանութիւն ունեցող վանահարց և անպաշտօն Եպիսկոպոսաց գաղտնի քուէն եւս խնդրել այդ քուէից հետեւեկեղեցական վիճակային Ժողովն, որուն պիտի հրաւիրուին մասնակցիլ Ս. Առաջնորդք և վանահարք և անպաշտօն Եպիսկոպոսունք։ Իւր քուէներն լծորդելով պիտի պատրաստէ Կաթողիկոսական ընտրելեաց [illegible]

Եկեղեցական վիճակային Ժողովոյ պիտի մասնակցին նաև Կիլիկիոյ և Աղթամարայ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսունք իրենց կողմանէ յատուկ եկեղեցական փոխանորդներ կարգելով ի Պոլիս։ Ինչպէս եղած է 1866ին։ Իսկ Ս. Երուսաղէմի Ամեն. Ս. Պատրիարքն ի Կ. Պոլիս գտնուելուն համար, անձամբ ներկայ պիտի գտնուի Եկեղեցական Վիճակային Ժողովին։

Ազգային Ժողովն իւր վերջի նիստին մէջ որոշեց նաեւ յատուկ Ցանձնաժողով մը կարգել, որոյ պաշտօնն [illegible] ելլի, ընդ նախագահութեամբ [illegible] Սրբազնութեանդ, անմիջապէս [illegible] կաթողիկոսական [illegible] նախապատրաստութեան [illegible] եղեցական Վիճակային [illegible] ցուցակը և [illegible] ոգնել, ի [illegible] թուրքիոյ [illegible] ցմեկնումն Նորվեկիոյ [illegible] թեան ի Կ. Պոլսոյ, [illegible] դաձը հոգալ ըստ պատշ[illegible]

Սոյն Ցանձնաժողովոյ առ[illegible] էամ ընտրուեցան,

Գեր. Սիմէոն Եպիս. Ղեֆիլերեան
» Խորէն » Նար–Պէյ
» Մատթէոս » Իզմիրլեան
Արժ. Յովհաննէս Քահ. Մկրեան
Վսեմ. Սերվիչէն Էֆէնտի
» Յովհաննէս » Նուրեան
Մեծ. Կարապետ Էֆ. Իւթիւճեան
» Յովհաննէս » Թորոսեան

Ազգային Ժողովոյ սոյն որոշումները կը փութամք հաղորդել Ձեր Բարձր. Սրբազնութեան ի գործադրութիւն, յանձնարարելով նաև յանուն Ժողովոյ որ բարեհաճիք Ազգային Ժողովոյ Ներքին Կանոնագրի 73րդ յօդուածին վերջին պարբերութեան համաձայն ծանուցանել առ Գեր. Առաջնորդս և Վանահարս, որպէս զի Ազգային Ժողովոյ որոշմանց կանխաւ տեղեկութիւն ունենալով ըստ այնմ վարուին, մանաւանդ երբ Ս. Էջմիածնի Սինոդն, ուղղակի դիմէ առ Ս. Առաջնորդս, ինչպէս կը լսուի։

Յայտնի է արդէն թէ Ս. Էջմիածնի Սինոդին պաշտօնն է մի միայն Ռուսիոյ Հայոց Ներքին գործոց տեսչութիւնն, և ոչ է յարաբերութեան իրաւունք չունի ընդ վիճակաւոր Առաջնորդս Հայոց Թուրքիոյ։ առ առաւելն կրնայ հոգալոյս Հայրապետի մահն և նոր ընտրութեան համար որոշեալ թուականն ծանուցանել Ի. Պոլսոյ Պատրիարքարանին, առանց իւր ծանուցագրին հիմ բռնելու ՊԱԼԱՏԻՆԻԱ անուն կանոնագրութիւնն, որ Ռուսիոյ Հայոց Ներքին գործոց տեսչութեան համար յատկացեալ օրէնք մ'է, և Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դաւանութեան և աւանդութեանց հակառակ եղող պարունակութեանցն համար ազգովին մերժուած է։ Հետեւաբար ամենեւին ներգործութիւն չունի Թուրքիոյ Հայոց Ներքին գործոց վրայ։ Թուրքիոյ Հայք, Ընորհիւ Օսմ. Կայսերական կառավարութեան, ունին իրենց յատուկ Սահմանադրական օրէնքն, որոյ գլխաւոր տրամադրութեանց մին է անխախտ պահել Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ դաւանութիւնն և աւանդութիւններն, և այդ օրէնքէն չեն կրնար շեղիլ, և ըստ այսմ պարտական են վարուիլ նոյն իսկ Կաթողիկոսական ընտրութեան գործին մէջ։

Սոյն պաշտօնագիրս կը մատուցանեմք Ձեր Բարձր Սրբազնութեան յաւելլով թէ Ազգային Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ կարդացուած և ընդունուած է ամբողջովին։

Ի դիմաց Ազգային Ժողովոյ
Ատենադիր Ատենապետ
Ց. ԴՈՒՐԳԵՆ Ք. ԶԱԶԱՐՈՍԵԱՆ
Կոստանդնուպոլիս 25 Նոյ. 1883
Կալաթա

ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ա– Տեսչութիւն և ուսանողաց Ազգային Վարժարանաց

—o—

Մեր Նիւ–Եօրքի Թղթակիցը կը գրէ մեզ։

Ֆիզիքական կրթութիւն, կամ մարմնամարզութիւն, դաստիարակութեան մի էական տարրն է, որոյ կարեւորութիւնը, ուրախալի է տեսնել, Ազգային վարժարանաց տեսչութիւնք լաւ ճանչած են, և այժմ մարմնամարզական դասերը իրենց կրթական յատակագծին մի մասը կը կազմեն։

Ամերիկայի մէջ այս ճիւղին տրուած կարեւորութիւնը խիստ մեծ, և թերեւս չափազանց է։ Համալսարանաց և քոլէճներու ուսանողաց բացի սովորական մարմնամարզական դասերէն և խաղերէն, կազմած են մարմնամարզական ակումբներ։ Այս ակումբներն կանոնաւոր կազմակերպութիւններ են որոշ կարգերով և օրէնքներով։ Ամեն ուսանող կրնայ անդամակցիլ այս ակումբներուն, պայմանաւ որ նոցա չահատակութեանց տոկալու չափ զօրաւոր ըլլայ, և որոշեալ տուրքը վճարէ։

Այս ակումբներուն գլխաւոր խաղերն են գնդախաղ (Գէյս–Պոլ) և նաւարշաւ։ Ամեն ակումբ ունի խաղի հանդերձի մասնաւոր գոյն և ձեւ, և անդամք պարտին նոյն ոճով չինել իրենց հանդերձն։ Ամրան արձակուրդի միջոցին այս ակումբները կը մրցին միմեանց հետ գնդախաղի և նաւարշաւի մէջ։ Ամեն ակումբ ունի նաւատուն մը գետակի մը վրայ, և նաւակներ երեք, չորս, հինգ, կամ աւելի զոյգ թիերով։

Այս նաւակները յոյժ թեթեւ են, և հազիւ կը կշռեն 30-35 օխա։ Թերեւս քիչ մ'աւելի, և չինուած են մեծ ճարտարութեամբ և ջուրին երեսը այնպէս կը սլանան ինչպէս նետ մը օդին մէջ։

Այս մրցումնք մեծ յուզում կը հանեն ամրան եղանակին, և երբեմն հազարաւոր անձինք հեռաւոր տեղերէ կուգան այս խաղերուն և արշաւներուն ներկայ գտնուելու, որք իրաւամբ դասուած են ամրան եղանակին վայելելի ամենաբարձր զուարճութեանց կարգը։

Ազգային վարժարանաց ուսանողք օգտակարապէս կրնան կազմել այսպիսի ակումբներ, եթէ ոչ նաւարշաւի, գէթ գնդախաղի, և արձակուրդի միջոցներուն բացօդեայ վայրերու մէջ մրցիլ միմեանց հետ։ Հայկական կրթարանի և Պէրպէրեան վարժարանի ուսանողք կրնան հաւասար զօրութեամբ ակումբներ կազմել և միմեանց զօրութիւնը և ճարտարութիւնը փորձել Մինգաւլի Զայէրին և կամ Հայտար–փարկի դաշտավայրին վրայ, և կամ երկուքնին մի ակումբ կազմելով կրնան ասպարէզ կարգալ Ռոպերթեանի սաներուն։

Երբ կը յիշեմ իմ դպրոցական կեանքս, և ընդունած սքանչելի մարմնամարզական դասերս, կը տխրիմ, և կ'ապշիմ այն տանջի վարժապետաց և հոգաբարձուց բթամտութեան վրայ։ Կրնայ արդի ուսանող մը երեւակայել ամենաջերմ օգոստոսի մէջ ժամերով ծունկ բարեւ դնելի վրայ նստիլ, և յետ ճաշի դասերու վրայ ծռած՝ գիր կը գրէին քանի մը կապերու լուսով։

Այն անձերէն միոյն մօտեցաւ Մաթիա, որովհետեւ անոր յանձնած էի խօսիլ, և ըրած խօսքերուն մէջ քանի մ'անգամ դր, ֆ-ը և Պարպերէն բառերը լսեցի։ հասկցայ որ կը ծանուցանէր թէ ես էի այն տղան զոր ընտանիքս Պարպերէնի յանձնած էր գտնել։ Պարպերէնի անունն ազդեցութիւն ըրաւ։ մեզ նայեցան, և մէջերնէն մին, որոյ հետ Մաթիա կը խօսէր, դուռ մը բացաւ մեզ։

Սենեակ մը մտանք գիրքերով ու թուղթերով լի։ պարոն մը նստած էր գրասեղանի մ'առջեւ, ուրիշ պարոն մ'ալ, որ պարեգօտ հագած և գլուխը կեղծամ դրած էր, ձեռքը քանի մը կապոյտ պարկեր բռնած կը խօսակցէր անոր հետ։

Մեզ առաջնորդող անձը քանի մը խօսքով հասկցուց մեր ո՛վ լինելը, և յայնժամ երկու պարոնները մեզ նայեցան յոտից ցգլուխ։

— Ձեզնէ ո՞րն է Պարպերէնի մեծցուցած տղան, հարցուց գրասեղանին առջեւ նստող պարոնը ֆրանսերէն։

Երբոր ֆրանսերէն խօսիլը լսեցի, քաջալերուեցայ, և քայլ մ'առաջ երթալով։

— Ես եմ, պարոն։

— Ո՞ւր է Պարպերէն։

— Մեռաւ։

Երկու պարոններն իրարու երես նայեցան, յետոյ կեղծամաւոր պարոնը դուրս ելաւ՝ իւր պարկերն ալ հետ տանելով։

— Ի՞նչպէս եկաք հոս, հարցուց ինձ հետ խօսիլ սկսող պարոնը։

— Մինչեւ Պուլոյն քալելով, Պուլոյնէն ալ Լոնտրա չոգենաւով, ուսկից նոր դուրս ելած էինք։

— Պարպերէն դրամ տուա՞ւ ձեզ։

— Մեք Պարպերէնը չտեսանք։

(Շարունակելի)

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(112)

ԷՖԹՈՐ ՄԱԼՈՑ

—o—

ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ

—=—

ՄԱՄՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

12.

ԽՈՑՋ

—

և յարդ բեռցած թուխ և դեղին նաւերը, կարմիր, ճերմակ, սեւ, խոշոր տակառներն, որք ջուրին մէջ կը թաւալէին, այլ և երկու եզերաց վրայ նշմարուած բաներն, որք այժմ որոշապէս կը տեսնուէին ամեն պարդայներով, դեղեցիկ տուներ, կանաչ մարգագետիններ, հովանաւոր ծառեր, զոր յօտոցն երբէք ոստաքանց չէր ըրած, և տեղ տեղ սեւ կաւին վրայ երկնցած նաւամատոյցներ, մակընթացութեան նշաններ, կանաչորակ և կպչուն ցիցեր։

Երկար ժամանակ այսպէս կեցած, աչերս խոշոր բացած, այս տեսարանները կը դիտէի հիացմամբ։

Բայց շատ չանցած՝ թէյմզի երկու եզերաց վրայի տուները խառնել սկսան, կարմիր երկար շարքերով, և օդը մթնցաւ։ ծուխն ու մէգն իրար կը խառնուէին առանց յայտնի լինելու թէ ո՛րն աւելի թանձր էր։ յետոյ, փոխանակ դալարավայրերու, ծառերու և արջառներու, յանկարծ կայմերու անտառ մ'երեւան ելաւ։

Ա՛լ չհամբերելով, վար ցատկեցի դիտարանէս և գնացի Մաթիայի քով։ Ցեսայ որ արթնցած էր, և ծովու հիւանդութիւնն անցած լինելով, զուարթացած էր, այնպէս որ ուզեց ինքն ալ սնտուկներուն վրայ ելնել ինձ հետ, և հիացմամբ աչերը չփեց։ տեղ տեղ մարգագետիններու մէջէն ջրանցներ կուգային գետին հետ կը միանային, և նմանապէս լի էին նաւերով։

Ցարաբաղդաբար, ծուխն ու մէգն առաւել եւս կը թանձրանային, այնպէս զի ոչ եւս կրնայինք յատակ տեսնել։

Վերջապէս չոգենաւը մեղմացուց իւր ընթացքը, մեքենայն կեցաւ, առասաններ նետուեցան ցամաքը։ Լոնտրա հասած էինք։ չոգենաւէն դուրս ելանք։ Շատ մարդիկ մեզ կը նայէին՝ առանց մեր հետ խօսելու։

— Աւսիկ անդլիերէնդ գործածելու ժամանակ, ըսի Մաթիայի։

Նա ալ, առանց վարանելու, չէկ մօրուքով դէր մարդու մը մօտեցաւ, և փեղոյրն ի ձեռին, քաղաքավարութեամբ կռին Ս.քուէրի ճանբան հարցուց։

Թուեցաւ ինձ թէ Մաթիա չկրցաւ իւր խօսքը շուտով հասկցնել մարդուն, որ քանի մ'անգամ կրկնել տուաւ անոր նոյն խօսքերը, բայց ես չուզեցի բարեկամիս հմտութեանը վրայ տկարանալու։

Վերջապէս դարձաւ քովս եկաւ.

— Շատ դիւրին է, ըսաւ, թէյմզի քարափէն պիտի երթանք։

Բայց Լոնտրայի մէջ դետափ չկայ, կամ դոնէ այն ժամանակ չկար. տուներն մինչեւ դետին մէջ յառաջացած էին, ուստի պարտաւորեցանք դետին զուգահեռական փողոցներէն երթալ։

Մթին, ցեխոտ, և կառքերով, սնտուկներով, հակերով, և ամեն տեսակ ծրարներով լի էին այդ փողոցներն, այնպէս որ մեծ դժուարութեամբ կրնայինք անցնիլ այդ անվերջանալի արգելքներուն մէջէն։ Քարին չուանով մը պարանոցէն կապեցի և քովս չզատեցի։ կէս օրը մէկ ժամ անցած էր, և սակայն կաղերը վառած էին վաճառատանց և խանութներուն մէջ. ձախարիթ կը տեղար։

Այս երեւոյթին տակ Լոնտրա նոյն տպաւորութիւնը չբրաւ մեր վրայ՝ ինչ որ թէյմզ ըրած էր։

Բաւական քալեցինք, և մերթ ընդ մերթ Մաթիա կը հարցնէր խանութպաններուն և անցորդաց թէ տակաւին հեռի՞ էինք Լինքոլն'ս ինէն. ըսաւ ինձ թէ մեր դնացած փողոցին մէջ մեծ դուռ մը պիտի ելնէր մեր դէմ, և այն դռնէն պիտի անցնէինք. այս բան տարօրինակ թուեցաւ ինձ, բայց չհամարձակեցայ ըսել Մաթիայի թէ կը սխալէր։

Եւ սակայն սխալած չէր. հասանք վերջապէս կամարի մը առջեւ, որ փողոցին երկու կողմէն մէկ մէկ դուռ ունէր, և թէմբլ–Պառ կը կոչուէր։ Նորէն ճանբայ հարցուցինք և պատասխան ստացանք թէ աջ կողմ պէտք էր դառնալ։

Յայնժամ ոչ եւս շարժմամբ և չռինդով լի մեծ պողոտայի մը մէջ էինք, այլ՝ ընդհակառակն՝ մէջէ մէջ անցնող նեղ ու լռին փողոցակներու, և թուեցաւ մեզ թէ լաբիւրինթոսի մը մէջ կը դառնայինք՝ առանց յառաջանալու։

Յանկարծ, երբոր մեզ կորսուած կը կարծէինք, փոքրիկ դերեզմանատան մ'առջեւ հասանք, որոյ տապանաքարերն այնչափ սեւ էին որ կարծես թէ կպրաձիւթով կամ ածխաբիթիով ներկուած էին. կռին Ս.քուէրն էր։

Երբոր Մաթիա անկից անցնող ստուերի մը կը հարցնէր, ես կանգ առի սրտիս բաբախումն արգիլելու համար. ոչ եւս չունչ կ'առնուի, այլ կը դողայի։

Յետոյ Մաթիայի ետեւէն երթալով պղնձէ տախտակով դրան մ'առջեւ հասանք, որոյ վրայ կրէթ Լնտ կէլի գրուած էր։

Մաթիա դրան զանգակը քաշել ուզեց, բայց ես բռնեցի թեւը։

— Ի՞նչ ունիս, ըսաւ, ինչո՞ւ այդպէս տժգունած ես։

— Սպասէ քիչ մը որ ես դիս գտնեմ։

Մաթիա քաշեց զանգակը և ներս մտանք։

Ես այնչափ շփոթած էի, որ շուրջս գտնուած բաներն որոշապէս չէի տեսներ։ Թուեցաւ ինձ թէ դրասենեակի մը մէջ էինք, ուր երկու երեք անձինք՝ սեղանները վրայ ծռած՝ գիր կը գրէին քանի մը կապերու լուսով։

Այն անձերէն միոյն մօտեցաւ Մաթիա, որովհետեւ անոր յանձնած էի խօսիլ, և ըրած խօսքերուն մէջ քանի մ'անգամ դր, ֆ-ը և Պարպերէն բառերը լսեցի. հասկցայ որ կը ծանուցանէր թէ ես էի այն տղան զոր ընտանիքս Պարպերէնի յանձնած էր գտնել։ Պարպերէնի անունն ազդեցութիւն ըրաւ. մեզ նայեցան, և մէջերնէն մին, որոյ հետ Մաթիա կը խօսէր, դուռ մը բացաւ մեզ։

Սենեակ մը մտանք գիրքերով ու թուղթերով լի։ պարոն մը նստած էր գրասեղանի մ'առջեւ, ուրիշ պարոն մ'ալ, որ պարեգօտ հագած և գլուխը կեղծամ դրած էր, ձեռքը քանի մը կապոյտ պարկեր բռնած կը խօսակցէր անոր հետ։

Մեզ առաջնորդող անձը քանի մը խօսքով հասկցուց մեր ո՛վ լինելը, և յայնժամ երկու պարոնները մեզ նայեցան յոտից ցգլուխ։

— Ձեզնէ ո՞րն է Պարպերէնի մեծցուցած տղան, հարցուց գրասեղանին առջեւ նստող պարոնը ֆրանսերէն։

Երբոր ֆրանսերէն խօսիլը լսեցի, քաջալերուեցայ, և քայլ մ'առաջ երթալով.

— Ես եմ, պարոն։

— Ո՞ւր է Պարպերէն։

— Մեռաւ։

Երկու պարոններն իրարու երես նայեցան, յետոյ կեղծամաւոր պարոնը դուրս ելաւ՝ իւր պարկերն ալ հետ տանելով։

— Ի՞նչպէս եկաք հոս, հարցուց ինձ հետ խօսիլ սկսող պարոնը։

— Մինչեւ Պուլոյն քալելով, Պուլոյնէն ալ Լոնտրա չոգենաւով, ուսկից նոր դուրս ելած էինք։

— Պարպերէն դրամ տուա՞ւ ձեզ։

— Մեք Պարպերէնը չտեսանք։

(Շարունակելի)

իրը մարսողական մարմնամարզ, նստած տեղը երկնալ և լերկ տախտակամածին վրայ պառկիլ. խօսելու կամ ծիծաղելու հրաման չկայ. և եթէ ուզէ այս զբօսանաց միօրինակութիւնը մեղմել երբեմնակի ճանճորութեամբ, իսկոյն դաւազանի հարուած մը կ'ընդունի ազդրին ամենէն մսոտ մասին վրայ։ Արգիլեալ էր այս զբօսանաց միջոցին ընթեռնուլ, և անդամ մը պատժուեցայ պառկած դրիցս մէջ դասագիրքս թղթատելուս համար։ Այսպէս էին մարմնամարզական դասերն որ երբեմն կ'աւանդուէին ի Նշանճի զետեղեալ Լուսաւորչեան վարժարանին մէջ, որ իր լուսոյ դռները բացած էր երկսեռ մանկտոյն։ Արդի սերունդը ստուգիւ բարեբաղդ է որ հասած է այնպիսի ժամանակի մը, որ դաստիարակութեան արուեստը, եթէ ոչ կատարելագործուած, գէթ բարձրաստիճանի մը հասած է, և առողջ և բանաւոր սկզբունքներով իր երբեակ և մի բնութիւնը կը մշակուի և կը զարգանայ։

Այլ երկու նորութիւնք որ վերջերս որդեգրուած են Ամերիկայի երկու նշանաւոր քոլէճներէ, գրեթէ ամենայն շարժառիթն եղած են ներկայ գրութեանս, և որոց վրայ մասնաւորապէս կը հրաւիրեմ դպրոցաց տեսչութեանց ուշադրութիւնը։ Այս նորութեանց մին է ամեն անուն գլուխ աշակերտները կչուել, և իւրաքանչիւրին ծանրութիւնը տետրակի մը մէջ արձանագրել, ստուգելու համար տրուած կերակրոց ուսանողաց ֆիզիքականին մատակարարած սնունդին քանակութիւնը և ըստ այնմ կարգադրել կերակրեղինաց տեսակը։ Այս նորութիւնը ծագում առած է Մեսալչերի քոլէճին մէջ, ի վերմնդ. հեղինակն է հանրածանօթ Տոք. Համլին։ Եւ գուցէ մինչև ցարդ ընդունուած է նաև Ռօչեսթէրեան վարժարանի մէջ, և մանրաման տեղեկութիւնք թերեւս կրնան ստացուիլ գրելով առ նախագահ Ռօչլերն։

Այս նորութիւնը պատճառ տրուած է Տօք. Համլինի քաղաքական հակառակորդաց զանազան կարծիքներ ընել իր ներքին նպատակին նկատմամբ։ Որովհետեւ Տօք. Համլին անողոք Բրոդէքչընինգ մ'է, (բարձր մաքսով ներքին ճարտարութիւնը պաշտպանող) որոյ դարձի գալէն Ֆրի-Դրէյտերք (ազատ վաճառականութեան ջատագով) բոլորովին անյոյս են, Նիւ—Եօրք Թայմզ, որ կը ջատագովէ սակաղընոյ բարեկարգութիւն (թարիֆ ռիֆորմ, երկու ծայրայեղներու միջև դիրք մը) կը կարծէ թէ Տօք. Համլինի նպատակն է ապահով ըլլալ որ աշակերտք Բրիտանական ոսկով չը կաշառուին (թէ և անտեղի, այլ սովորական ամբաստանութիւն մ'է որ Բրոդէքչընինգը կ'ընեն ընդդէմ Ֆրի-Դրէյտերքնեռու թէ Անդղիոյ գործարանատէրներն կաշառուած են, անոնց դաղափարները — որ միշտ Ֆրի-Դրէյտական են — Ամերիկայի մէջ տարածելու համար) և սննդեան քանակութիւնը ստուգելու պատրուակին ներքև, կ'ուզէ իր աշակերտները կշռելով ստուգել կաշառեալ կամ չկաշառեալ ըլլալնին։ Տօք. Համլին իր նպատակին հասնելու համար այս կերպը աւելի պարզ և ապահով գտած է քան զանոնք քիմիական վերլուծութեան ենթարկել, թէև յոյժ կասկածելի պարագայից մէջ հարկ պիտի ըլլայ այդ միջոցն ալ ի գործ դնել։ Միւս նորութիւնը ծագում առած է Պոտուինի քոլէճին մէջ, և է դատաստանական ատեանի մը հաստատութիւնը, որոյ նախագահ դատաւորն է վարժարանին նախագահը, և զանազան դասերէ ընտրուած տասներկու աշակերտք կը ծառայեն իբր երդուեալ դատաւորք (ճիւրի)։ Այս ատեանին առջև կը բերուի ամեն յանցաւոր, թէ աշակերտ, թէ դասատու, և աշակերտաց և դասատուաց միջև ծագած ամեն վէճ և դժուարութիւնք։ Որքա կը վճռեն ներկայացուած ապացոյցին համեմատ, և յանցաւորին արժանաւոր պատիժը կը տնօրինեն։ Նախագահ դատաւորը արտօնութիւն ունի ձիւրիին որոշած պատիժը մեղմելու, և կամ ներում շնորհելու, այլ արտօնութիւն չունի պատիժը ծանրացնելու։ Ամբաստանեալը իր բոլոր ըսածին պատասխանատու կը բռնուի, և երբ ապացուցուի թէ իր ըսածները ճշմարիտ չեն, «ոգեւորութեան» յանցանքը դատի կ'ենթարկուի, կը պատժուի վարժարանին պատժական օրինաց մնօրինած ամենէն խիստ պատիժովը։ Հետեւեալը ցանկ մ'է յանցանաց և պատժոց.

1. Մտադիր ստախօսութիւն. — Անպատիւ արտաքսում դպրոցէ։

2. Ծանր անպարկեշտ վարմունք. — Արտաքսում՝ արտօնութեամբ ուրիշ վարժարան մտնելու։

3. Մեծ յանցանք. — Կախաղանութիւն՝ հանդերձ ծանուցմամբ առ ծնողս։ 4. փոքր յանցանք. — Խրատ կամ յանդիմանութիւն։

«Ճիւրիի դատարանը մի քանի ամսէ ի վեր ընդունուած է Պոտուինի քոլէճին մէջ։ Առնուած բոլոր տեղեկութեանց նայելով յաջողութիւնը ապացուցուած է։ Պարկեշտութիւն և կարգաւորութիւն, և երկնչելու (յանցանք գործելէ) և անձնապատասխանութեան զգացմունք աւելի զօրաւոր են այժմ ուսանողաց մէջ քան որչափ էր դատարանին հաստատութենէն առաջ։ Բոլորովին անհաւանական չէ որ ուրիշ քոլէճներու տեսչութիւնք ալ տան իրենց ուսանողաց պատասխանատուութեան և և ինքնակառավարութեան իրաւունքները»։ Թող ազգային վարժարանք փորձեն այս դրութիւնը, այլ լաւ կ'ընեն եթէ առ այժմ դուրս թողուն դասատուներն այս բարձր ատեանին իրաւասութեան սահմաններէն, քանզի երդուեալ դատաւորաց արդարասիրութեան զգացումը կրնայ մղել զիրենք ստիպել զվարժապետս և զդասատուս մաքրել շատ մը հին հաշիւներ,

Նիւ-Եօրք, 1884 յունվար

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՑ

Ո-ղջեալ առ Թաղական Խորհրդս

—=—

Ազգային Վարչութիւնն՝ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ կողմէ քննութեամբ տրոց վերջին կանոնագիրը գործադրութեան դնելու համար ասկէ առաջ պէտք եղած նախապատրաստութիւնները կատարած, և այս մասին կարեւոր հրահանգները կրկին շրջաբերական գրութեամբք հաղորդելով մայրաքաղաքիս Թաղական խորհրդոց, դադրեցուցած էր միանգամայն 83–84 տարւոյ տրոց հին գրութեամբ հաւաքումն՝ այն ակնկալութեամբ որ Թաղական խորհուրդք կը փութան կատարել անվրէպ իրենց եղած յանձնարարութիւններն, և տրոց կանոնագիրն գործադրութեան դնելով նոյն թուականէն, կ'արդիւնաւորի ազգային տուրքն, որ այն կանոնագրով միացեալ է թաղային տրոց հետ։

Այլ սակայն Թաղ. խորհուրդք անգործադրելի թողուցին Ազգային վարչութեան հրահանգներն և յանձնարարութիւնները, և քառամեայ երկար միջոցի մէջ հազիւ չորս կամ հինգ թաղեր կրցին աւարտել իրենց աշխատութիւնները, և այն ալ՝ բաշխման այնպիսի թերի ցուցակներ ներկայացնելով, որ տրոց բաժիններն նախկին տրոց հետ բաղդատմամբ նուազագոյն քանակութեամբ և անհաւասար համեմատութեամբ սահմանուած էին ի վնաս կեդր. սնտուկին, իսկ մնացեալ Թաղ. խորհուրդք և ոչ իսկ կրցին ձեռնարկել ի գործ, և այսպէս ոչ հին դրութեամբ տրոց հաւաքումը կրցաւ կատարուիլ և ոչ կանոնագիրը կարելի եղաւ գործադրութեան դնել, որով կեդրոնական սնտուկը զրկուեցաւ ներկայ տարւոյ տրոց հասոյթէն և սաստկացաւ իւր դրամական անձկութիւնն։

Ազգ. Վարչութեան Քաղաքական Ժողովն սոյն խնդրոյն նկատմամբ Ցնտես. խորհրդոյ կողմէ մատուցեալ տեղեկագրէ մը իրաց վիճակին կատարելապէս հասու լինելէ յետոյ՝ նկատելով որ՝ հակառակ Ազգ. Վարչութեան ջանից և բազմաթիւ փորձերուն՝ տակաւին ժամանակի մը համար կարելի չպիտի լինի տրոց կանոնագրին տեսակի գործադրութիւնը տեսնել, և մեծապէս վնասակար պիտի ըլլայ զայն գործադրելու յուսով տուրքերու հաւաքումէն բոլորովին ձեռնթափ մնալ, և լսողուլ որ այս հաշուէն կեդր. սընտուկին պահանջներն դիզուին, հրամանդ տուաւ Ցնտես. խորհրդոյս, մեկ կողմէ նոյն տրոց կանոնագրին գործադրութիւնն ապահովելու համար կարեւոր եղած բարեփոխումները ծրագրել և միւս կողմէ ըստ առաջնոյն շարունակել տրոց հաւաքումն ներկայ 1883-84 տարիէն ևս, մինչ ցնոր տնօրէնութիւն, ինչպէս դանձուած է արդէն տրոց կանոնագրին քննարկութեան թուականէն յետոյ երեք տարիներ, և ինչպէս այժմ իսկ կը դանձուին նախորդ տարիներու յետնեալ տուրքերն։

Սոյն որոշման համեմատ, Պատրիարքարանն սկսած լինելով արդէն տրոց հաւաքումն, հարկ կ'ըլլայ թաղ. խորհրդոց որ չձեռնարկեն այլ եւս տրոց կանոնագրին գործադրութեան, և եթէ սկսած են տուրքերն դանձել, ձեռնթափ լինին անմիջապէս, և իրենց ձեռքը ցարդ հաւաքեալ դրամոց հաշիւն մանրամասնօրէն հաղորդեն ընդհուպ Ցնտես. խորհրդոյ, գիտնալով որ Շրջաբերականիս թուականէն յետոյ թաղ. խորհրդոց կողմէ կատարուած հաւաքումներն անընդունելի պիտի համարուին։

Արդ՝ սոյն տնօրէնութիւնը հաղորդելով նաև Պատուարժան խորհրդոյդ, կը հրաւիրեմք զՁեզ ըստ այնմ ի գործ դնել զարժանն և կը խնդրեմք միանգամայն որ Ձեր դիտողութիւններն և կարծիքս սերկայացնեք այն բարեփոխմանց մասին, զորս Ձեր փորձառութեամբն կարեւոր կը համարիք տրոց կանոնագրին և անոր յարակից հրահանգաց գործադրութեան առնչեալ վերելած արդելքներն և դժուարութիւններն բառնալու համար։

Աւելորդ է ըսել թէ Քանչելերի թաղային տուրքն ըստ առաջնոյն պիտի շարունակուի վճարել կեդրոնական սնտուկին։

Մնամք յարգանօք
ի դիմաց Ցնտես. խորհրդոյ
Վ. Ատենադպրի Ատենապետ

Պ. ԱԴԱՄԵԱՆ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՑ ՀԱՄԼԷՏԻ ԵՒ ԱՐԲԻՆԻՆԻ ԴԵՐՈՒՄ

—o—

«Պ. Ադամեանի Պետերբուրգ մուտք գործելը՝ մի չատ հետաքրքիր արդիստիկական յայտնի անցք է կազմում»։ Ահա՛, այսպէս է վերջացնում իր առաջին գրուածքը մեր սիրելի տաղանդաւոր դերասանի մասին, ռուս գիտնական լուրջ ու մեծ նշանակութիւն ունեցող «Արուեստ» շաբաթաթերթը (թիւ. 55)։

Արդէն վերջին երկու երեք տարիներում, Պ. Ադամեանը իր ներկայացումներով, որ տալիս էր հայերէն եւ մասամբ էլ ֆրանսերէն լեզուներով Մոսկուայի, Նիժնի-Նովգորոտի եւ այլ մեծ քաղաքների բեմերի վրայ, մի արտասովոր բարձր հռչակ էր հանած ամբողջ ռուս եւ օտար հասարակութիւնների շրջաններում։ Ամեն մի անգամ, երբ տեղի էր ունենում նրա ներկայացումը, Մոսկուայի առաջնակարգ թերթերը չափից դուրս մեծ գովասանքներով ու մի առանձին պատկառելի յարգանքով էին խօսում Պ. Ադամեանի աչքի ընկնող տաղանդի մասին։ Ուրեմն չատ հաւանական է, որ այդ թերթերի միջոցաւ Պ. Ադամեանի տաղանդաւոր խաղի հռչակը, դեռ անցեալ տարիներից սկսած տարածուած լինէր եւ Պետերբուրգի հասարակութիւնների շրջաններում։ Եւ իսկապէս ասած, սոսկ սորանով է բացատրվում տեղւոյս ամբողջ մամուլի կողմից սովորականից դուրս այն մի առանձնակի ուշադրութիւնը, որ մեր յարգելի դերասանը առաջին օրերից իսկ իր վրայ դարձրեց։ Այս բոլոր իրաւացի գովեստները, որ այժմ ամեն մի գոյն կրող ռուս եւ թէ օտար թերթերը նուիրում են Պ. Ադամեանի տաղանդաւոր խաղին եւ բեմական արուեստի նրբութեանը, աւելի եւս մեծ նշանակութիւն ունին, եթէ ինկատի առնենք, որ Պ. Ադամեանը իր կողմից Եւրոպայի աշխարհահռչակ մի քանի արդիսդների նման, ոչ միայն կանխօրէն ցանկացած չէ գրաւել դէպի իրան տեղացի լրագրներին լրաբերներն, այլ թէ մինչեւ անգամ այն աստիճան չափից դուրս իրան համեստ է պահել նրանց վերաբերեալ, որ «Նովոյի Դնեայ» ռուս թերթը չատ իրաւացի զարմանում է եւ թէ իր անբաւականութիւնն է յայտնում Պ. Ադամեանի անտեղի համեստութեան վրայ, երբ սա առաջին օրերում մի քանի լրագիրների լրաբերներին որ եւ է մի պատճառաւ չէ ընդունել, առարկելով թէ միջոց չունի։ Այս բոլորը իր հասկացածին համեմատ է խաղացել եւ խաղում է Համլէտն եւ այդպիսով ստեղծում նորա բնաւորութեան մէջ դանազան կողմեր։ Մեր տաղանդաւոր դերասան Պ. Ադամեանի հէնց մի մեծ առաւելութիւնն էլ, միաբերան ռուս թերթերն այս բանի մէջ են գտնում, որովհետեւ նա իր խաղով լուսաբանում, կենդանացնում է Համլէտի բնաւորութեան մէջ այնպիսի մի կողմեր, որոնք դեռ մինչեւ այս օրս ոչ մի աշխարհահռչակ արդիսդ-դերասանի կողմից ուշադրութեան տակ չեն առնուել։

(Շարունակելի) ԷՄԻՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ

Ա Զ Դ

Արեւելեան երկաթուղեաց Վարչութիւնն յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ՝ մերձակայ ապրիլ ամսոյն սկիզբէն՝ ընդմէջ Կոստանդնուպոլսոյ եւ Այբսթէֆանօսի գտնուած կայարաններուն համար՝ մինչեւ այսօր գործածուած միամսեայ բաժանորդական տոմսակներէն զատ՝ եռամսեայ եւ վեցամսեայ տոմսակներ պիտի տրուին։ Այս բաժանորդական տոմսակներն ամեն թղթատար կառախումբներով երթեւեկութեան ենթակայ են եւ օրն երկու անգամ ճանապարհորդութեան այսինքն միանգամ երթեւեկութեան իրաւունք ունին։

Այս բաժանորդական տոմսակներուն վերաբերեալ ցուցակը եւ կանոնագրութիւնը վերոյիշեալ հասցէ-ով մէջ հրատարակեալ են։ Լաւագոյն տեղեկութիւն ստանալ ուզողներուն նոյն կայարաններուն եւ կամ վարչութեան գրասենեակներուն դիմելը կը խնդրուի։

Տասնուչորս տարիէն վար դպրոցի աշակերտք դարձեալ միամսեայ տոմսակներուն կէս գնովը պիտի կարենան ճանապարհորդել առանց եռամսեայ եւ վեցամսեայ տոմսակաց իրաւունք ունենալու։ 14—3

17 մարտ 1884

Կ. Պոլիս, Վարչութիւն
Արեւելեան Երկաթուղեաց

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԹԻՒՃԵԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Տիւնքի կիւն տախի իլան օլունտըղը վէճհ իլէ Նիզամիյէ խաղինէսինտէ կիւզէլթէ մաաշ վէ սայիրէտէն տօլայը մաթլուպլէրի օլանլարա խաղինէի մէրքուտէնին էմվալը վիլայաթտաքի թախսիսաթընտան թէսվիրեէ օլունմադ իւզրէ վիրիլմէքտէ օլան հավալէնամէլէրէ թադլիտէն, սախթէ հավալէնամէ թանզիմ իտիլտիկի, սարաֆանտան պէօյուք եէնի խանտա իգամէթ իտէն Հալէպլի թաճիրզատէ ֆէթուլլահ էֆէնտինին Մէհմէտ նամընտա պիր ատէմ թարաֆընտան միպայես իլէմիշ վէ քէնտուսինճէ հասըլ օլան պաղը չիպհէ իւզերինէ, լի էճլիւլ մուայէնէ տայրէյի ասքէրիյէյէ կէթիրմիշ օլուտուս պիր գրթասընէն թէգադիգի իլէ, թէպէյեին իլլէմէսի իւզերինէ, մէգքիւր սախթէ հավալէնամէ թէգադիգաթը մուգթազիկ իճրա օլունմադ իւզրէ, էվրադը միլէթէֆերրիսը իլէ, մանէն վէ լէֆֆէն ատլիյէ նէզարէթին ճէլիլէսինէ իրսալ վէ թէսեար օլունմուշ վէ մէրգումի Մէհմէտ տախի էլտէ իտիլէն ըէֆիքի իլէ պէրապէր նէզարէթը միւշարիլէյհայա կէօնտէրիլէրէք, տայիրէյի ասքէրիյէճէ տախի, իգթիդայի հալ իճրա վէ վիլայաթա տախի, թէպլիզաթը իճապլիյէ իլֆա գրընմըշ իտիմիսիլէյհ ֆէթուլլահ էֆէնտի

օլուպ իչպու հավալէնամէլէրին էքսէրիսի պէր վէճհի մուհարրէր, զաթը վալաի սէրասկէրինին մէօհրը զաթիսլինէ թագլիտէն եափըլմըշ թագլիտ պիր մէօհր իլէ թէմհիր օլունմուշ վէ քիմիսի զաթէն տողրը օլարագ եազըլմըշ օլան պիր հավալէնամէնին մէօհր սահիհի իլֆա իլէ ֆագաթ եազրսը քեամիլէն իմհա օլունուպ իմհա օլունան եազրնրն եէրինէ եէնիտէն եազը եազմագ սուրէթի իլէ թահրիֆ գրընմըշ, մի [illegible] հապը թարաֆընտան վէրիլմիյտէ լէֆ օլունմուշ օլան մագպուզ վէ իհալէ սէնէտլերի տախի սախթէ մէօհիւրէր իլէ մէօհիւրէնմիշ օլտուղնա վէ էյէ կէչէնլերտէն մաատա պէօյլէ սախթէ վէ մուհարրէֆ օլարագ սաթըլմըշ վէ եափօտ թէրհին իտիլմիշ տահա մէքթուպլար օլմագ միւհրթէմել պուլունտըղնա պինայէն սաթուն հավալէնամէ ալան վէ եափօտ ըէհին օլարագ գապուլ իտէնլեր ալտըգլարը հավալէնամէլերէ տրգգաթ իթմէք լազըմ կէլէճէկի կիպի տիւն իլան օլունտուղու իւզրէ եէտլերինտէ սաթուն ալընմըշ վէ եափօտ ըէհին իտիլմիշ տայրէի ասկէրիյէ նամընա հավալէնամէ պուլունանլար իչպու հավալէնամէլերի մուհասէպաթ տայրէսինէ կէօթիւրիպ իրայէ իլէ թէտգիգ վէ թասդիգ իթմէլերի վէ եէնիտէ սաթուն այաճագլար տախի այաճագլարը հավալէլերի տայրէի մէզքիւրէ իլէ կէօթիւրիպ սահիհ օլուպ օլմատըղը անլատըգտան սօնրա ալմալարը իգթիզա իտէճէկի թէքբար իլան օլունուր։

15 մարթ 1882

ԻԼԱՆ

Նիզամիյէ խաղինէսինտէ կիւզէլթէ մաաշ վէ սայիրէտէն տօլայը մաթլուպլէրի օլանլարա խաղինէյի մէրքուտէնին էմվալը, վիլայաթտաքի թախսիսաթընտան թէսվիրեէ օլունմադ իւզրէ, վիրիլմէքտէ օլան հավալէնամէլէրէ թադլիտէն, սախթէ հավալէնամէ թանզիմ իտիլտիկի, սարաֆանտան պէօյուք եէնի խանտա իգամէթ իտէն Հալէպլի թաճիրզատէ ֆէթուլլահ էֆէնտինին Մէհմէտ նամընտա պիր ատէմ թարաֆընտան միպայես իլէմիշ վէ քէնտուսինճէ հասըլ օլան պաղը չիպհէ իւզերինէ, լի էճլիւլ մուայէնէ տայրէյի ասքէրիյէյէ կէթիրմիշ օլուտուս պիր գրթասընէն թէգադիգի իլէ, թէպէյեին իլլէմէսի իւզերինէ, մէգքիւր սախթէ հավալէնամէ թէգադիգաթը մուգթազիկ իճրա օլունմադ իւզրէ, էվրադը միլէթէֆերրիսը իլէ, մանէն վէ լէֆֆէն ատլիյէ նէզարէթին ճէլիլէսինէ իրսալ վէ թէսեար օլունմուշ վէ մէրգումի Մէհմէտ տախի էլտէ իտիլէն ըէֆիքի իլէ պէրապէր նէզարէթը միւշարիլէյհայա կէօնտէրիլէրէք, տայիրէյի ասքէրիյէճէ տախի, իգթիդայի հալ իճրա վէ վիլայաթա տախի, թէպլիզաթը իճապլիյէ իլֆա գրընմըշ իտիմիսիլէյհ ֆէթուլլահ էֆէնտի

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. ոսկի

Պահեստի դրամ 245,682 „ „

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կընայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ մօտակայ գիւղերու մէջ, գիներու եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԻԹՈՒՐՔԻՆ

Ր. Ֆ. ՐԱՈՒԹ

Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16—17

ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ

Ե. ԱՍԱՏՈՒՐ

Կ. Պոլիս, Կամուրջի գլուխ, Եէնի-Ջամի 32

մարիֆէթի իլէ, պու տէֆա վարագճը խանընտա սաքին, Անանօսթի եէտինտէ կէօրիւլմիւշ վէ քէզալիք տայիրէյի ասքէրիյէյ կէօթիւրիւլմիւշ օլան, Հալէպ վիլայէթնի հավալէնամէնին տախի, սախթէ օլտուղը թէպէյեւին իթմէսի իւզէրինէ, միւմայիլէյհ Անանօսթի ճէլպ իլէ, իսթիյզահը քէյֆիյէթ օլունտուգտա, իյպու հավալէնամէնին, մէզքիւր Վարագճը խանը գուրպինտէ, սարաֆլըգ իթմէքտէ օլան հաճի Աւետիս թարաֆընտան քէնտուսինէ թէրճին օլունտուղը սէօյլէմիշ վէ մէրգում Աւետիս տախի ճէլպ օլունարագ, լէտել իսթիճվաղ, օ տախի Ալի Ռիզա էֆէնտի նեմինտէ պիրիսինտէն ալտրղընը պէյան իթմիշ օլտուղունտան, մէզքիւր հավալէնամէ իլէ, էվրադը միւթէֆէրրիյաս վէ մէրգում Աւետիս նէզարէթի միւշարիլէյհայա, պա թէզքերէյի մախսուսէ իրսալ վէ իզամ օլունմուշ վէ միւմայիլէյհ Անանօսթի, մէրգում Աւետիսին քէնտուսինէ մէզքիւր հավալէնամէ իլէ պէրտուղ. Թէհլին էյլէմիշ օլտուղը տիկէր սէքիզ զըթա մուխթէլիֆ հավալէնամէլէրի տախի, մուախարէն, եանի իրթէսի կիւնի իրայէ իտէրէք, պիլմուայէնէ անլէրինտէ ումումէն սախթէլիկի թէպէյեւին իթմէսի իլէ, նէզարէթը միւշարիլէյհայա կէօնտէրիլմիշ տիր. պինայէն ալէյհ պու պապտէ տայիրէյի ասքէրիյէճէ իճապը հալ իճրա վէ վիլայէթա տախի, պէ թէքբար թէպլիղաթը մուդիթաղիյէ իյֆա գըլընմըշ օլտուղունտան, եէտլէրինտէ տայիրէյի ասքէրիյէ նամրնա հավալէնամէ օլանլարը վէ պունտան սոնրա հավալէնամէ ալաճագլարը, իշ պու հավալէնամէլէրի, պիզզաթ մուհասէպաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէօթիւրիւպ իրայէ իլէ, թէճագիդ վէ թաստիք իթտիրմէտիքճէ, վիլայաթճա հիւքիւմսիւզ ատտ օլունաճաղը վէ կէօթիւրիւպ իրայէ իտիլտիկի հալտէ, ասհապընա իթթիխաղ իտիլէն ուսուլը ճէտիտէյէ թէկֆիդան, տիկէրլէրի վերիլէճէկի մալիւմ օլմագ իւզրէ, իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունտը։

15 մարթ 1300 3

ԻԼԱՆ

Լազգըյէտէ պուլունան վէ պուլունտրըլաճագ օլան ասաքիրի շահանէ իչիւն պիր սէնէլիք օլարագ լիւզումի օլան էրզագտէն հընթա վէ տագիզին պէհէր գըյէսի 60, էթմէկլէն 70, տախիլի կիւշթ 240, խարիճի կիւշթ 255, չէքէր 240, բիրինճ 115, բուպընը սատէ 520, թուզ 35, սօղան 30, զէյթուն եաղը վէ սապօն 200, կազ վէ ֆասուլիա 80, նոհուտ 55, զէյթուն 100, հաթապ 8, քէօմիւր 22, շամիր 38 վէ սման 10 փարայա օլարագ շէրայիթի մուգարրէրէսի իլէ, [illegible] սանը բումինին օն պէշինտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն կէրէք թօփտան վէ կէրէք գալէմպէ գալէմ իթասընա թալիպ օլանլարընն լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

13 մարթ. 1300 1

ԻԼԱՆ

Նիզամիյէ Իրզագ անպարը իչուն 2,880,000 գըյէ էն ալէա ճինսինտէն օլարագ ճէնօվա բիրինճի միւպայեա օլունաճաղընտան, իթայէ թալիպ օլան վէ չերտիթինի ադնամագ իսթէյէնլերին մարթը բումինին 22ինճի փէնճշնպահ կիւնինէ գատար հէր կիւն լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

13 մարթ 1300 1

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

1864 ապրիլ 12ս (սարա 20 ըստ Յունաց) կայսերական փողերանոցը քաշուելիք Ռումելիի Օսմանեան երկաթուղեաց վիճակահանութիւնն Օսմանեան կայսերական Պանքային յանձնուած արժեւոր մասերու բաղդատումներ ստորագրելոյս դիմելով միայն կ'ստացուի։

Ղալաթիա, Քոմիսիոն խանին դիմացը Թիւ 9

Ղ. Փ. ԶՈԲՈՒՐԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայէ Լիոնէն դէպ- կանոնաւորապէս բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ո-ղղէ Ե արէ ուվ-ուրուրեան

Տրապզոն, Պաթում եւ Բոզի պիտի երթայ Լ՝ Մէօշ շոգենաւն, որ մարտ 26ին Մարսիլիայէն եւ ապրիլ 2ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Աբդէն, որ մարտ 31ին պիտի մեկնի։

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

Մոմհանէ փողոց, Թիւ 141

ՈՒԷՍԴՔՕՂ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ուէ՝ կը բռնէն ի դէզ Լոնտոնէ Ե Աբերտէն նաւահանգիստներ, Սեւ Ծովու Ե Դանուբի

Շոգենաւք Լոնտոնէն կանոնաւորապէս կը մեկնին Կ. Պոլիս, Օտէսս եւ Դանուբ երթալու համար, եւ օրինաւոր սակագներով վաճառք կը փոխադրեն Եւրոպայէն Արեւելից եւ Սեւ Ծովու բոլոր նաւահանգիստները։

Էֆէքթ շոգենաւն ի մօտոյ Լոնտոնէն մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

Բեռ կառնուն

Զարլ Ղ Հոուարտ շոգենաւն Օտէսայի համար։

Ճէյմս Ռ-ինը, Օտեսայի համար։

Թուկիս, Պաթումի համար։

Ճորճ Ֆիլըբ, Դանուբի համար։

Սէրքնհոֆ, Թայղանի համար։

Ով+Ա՝, Օտեսայի համար.

Բոն, Օտեսայի համար։

Ամպերէյ շոգ. Պանտրմայի, Բաթումի եւ Իզմիրի ճանբով Լոնտրա պիտի ուղեւորի։

Աւելի տարաբանութիւններու համար դիմել առ

ՄՈՐԴԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

կամ առ ՈՒԷՍԴՔՕՂ ԵՒ ԼՈՐԱՆՍ

9, Ֆէնչըրչ Սդր. Լոնտոն.

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ուէ՝ ամբոք տանի մ'անգամ կը բռնէն Լիվերբուլ Ե Մէնչիսթրէրէն դէպ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մորոտոս	2,500
Ալբերտ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդենա	4,600	Բավարիա	5,000
Պոմերանիա	3,800	Բաբիլոն	3,200
Պոլարիս	2,500	Բալթիք	3,000
Պրէմիճ Քոին	1,200	Սեբիլա	7,800
Սեգալանիա	5,000	Սիրիա	4,600
Քոլալանիա	4,700	Սարմատիա	3,000
Շերդոսիկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերաս	2,500	Սիրիա	3,000
Կալեա	4,000	Թարսիս	3,000
Գրանդ	3,000	Թրինիդատ	2,500
Մարոնա	3,000		

Սիրիա շոգենաւը, նաւապետ Բըրտոն Լիվերբուլէն ատտ հասաւ զանազան վաճառքով, եւ ի մօտոյ դարձեալ Լիվերբուլ պիտի երթայ։

Ստորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանբարդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ

ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ

Ընդ դէզ Անդլիոյ, Կ. Պոլսոյ Ե Օրէսայէ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալլան	2,000	Լէբանոն	4,500
Անդիզ	3,000	Մրէնկ	4,300
Արէս	1,300	Մարսոպ	2,500
Պասան	3,500	Մէլ	2,000
Պրօսպէրոս	2,200	Ներս	2,000
Պրավդ	2,000	Օրէլլը	5,000
Գէյրս	2 600	Օրլանդա	3,000
Գալլէաս	2,500	Օդրանդա	4,500
Գամէս	2,100	Օդրա	2,000
Գարդ	2,000	Բանֆէտ	1,200
Գամ	2,700	Բալերմ	3,200
Տէրս	2,500	Բատրէլ	1,700
Տամիս	1,800	Քէրս	2,800
Տրատ	2,600	Ռիալտա	4,400
Էրարտ	2,600	Ռինալտա	3,200
Ֆաբրն	800	Ռանլը	3,000
Ֆէրս	1,700	Ռամանա	3,500
Ֆլամինիա	1,600	Ռամա	3,500
Կալէնա	3,500	Սալէրնա	4,000
Կիդանա	2,200	Սաֆֆ	2,000
Կոլ	1,300	Սէլվէ	2,000
Կրանա	2,200	Սարինդա	4,300
Հանիա		Թասոս	1,200
Հերս	2,000	Թ. Ռ-ինը	3,000
Հիպպոս	3,000	Թիլեր	1,300
Հիմոպերդ	1,200	Թանիա	2,800
Ճիանա	2,300	Քանդա	3,600
Քիլա	2,000	Եէրպա	3,600
Քանա	2,200	Զեղրա	1,000
Լէս	2,000	Զէրս	140

Եէրպա շոգենաւն ատտ հասաւ եւ Օտէսա պիտի ուղեւորի։

Թանիա շոգենաւը, մարտ 13ին Անգլիայէն մեկնեցաւ Կ. Պոլիս եւ Օտէսա երթալու համար, եւ ամսոյս 30ին ատտ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընդունի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՆՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ

Գործակալ

Թիւ 17–18, Քիւչիւք Մելէթ խան Ղալաթիա։

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվերբուլ, Մէնչիսթրէրէն Ե Օրէսայէ դէպ- կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այ Սֆինքս	3,000	Պրքս
Արաբա	2,500	Ռոճրրս
Արտոֆոն	2,500	Քրուիքշանք
Լոտոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէդոնիա	3,500	Մարշ
Բոսֆէրա	2,800	Ֆոթրրմիլ

Բոսֆէրա շոգենաւը մարտ 28ին Օտէսայէն ատտ կ'սպասուի։

Այս շոգենաւք կին կամարներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվերբուլէ Ե- Մէնչիսթրէրէն դէպ- բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբոս	4,200	Ուլէրիա	3,000
Ֆարս	4,000	Նէբրիս	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրա	3,000
Սեսոստրիս	3,250	Ադլանդիկ	1,700
Թեպէ	3,250	Լոդիս	800
Մակդալա	3,250	Օլինդա	800
Նեբա	3,250	Սէրէլ	750
Մարեոթիս	3,250		

Ֆարս շոգ. Նաւապետ Գուբբր, ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն ատտ կ'սպասուի մարտ 31ին։

Վերոյիշեալ շոգենաւք շքեղապէս յարդարուած են ճանբորդներու համար.

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ եւ ԸՆԿ.

Գործակատար

Մէյտանլըգ սոգադ, Պոլիս

Ցնօրէնութիւն, Լիվերբուլ,

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվերբուլ

Գործակալներ՝

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ Ընկ.
Պէյրութ	Ց. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Ց. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ.
Դարգանէլ	Ֆրանք Քալվերթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իսոս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իսքէնտէրուն	Լէվի, Ֆրանք եւ Ընկ.
Զմիւռնիա	Պ. Բ. Ուիթալ եւ Ընկ.
Շերա	Ն. Բ. Բէդրոսուլոյ

ՖՐԷՆՏ. ԼԷՅՃԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ուէ կանոնաւորապէս կը բռնէն Լէվերբուլ Ե Աբերտէն դէպ-.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբերտ	2,500	Ֆլորիտան	3,700
Ալ Զաֆեր	2,500	Ֆլորիտան	3,700
Անթոլոգիան	2,500	Ֆլավիան	3,700
Արիեան	2,500	Իպերիան	5,500
Աբոպան	3,700	Իսլէրիան	4,500
Պալերիան	6,000	Իոդրիան	5,500
Պոլիտրիան	6,000	Լէսպան	2,200
Քոմրիան	800	Լիկոբիան	2,500
Սարդինիան	2,000	Լէսպան	800
Տարդ	700	Օբորնա	700
Էֆէզէն	3,700	Բէրսիան	3,800
Ֆոպան	3,700	Վալենիան	6,800
Ֆուլերիան	3,700	Վալենիան	6,800

Ֆլորիտան շոգենաւը, նաւապետ Մուր, Լիվերբուլէն ատտ հասաւ, եւ ի մօտոյ Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճանբով։

Շաբաթական շոգենաւերու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Մելէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնաք Ֆրէտ. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներ՝

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.

Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր եղբարք.

Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.

Մալդա, Ա. Քամիլերի.

Շերա, Ա. Մ. Մավրոկօրտատոյ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ եւ ընկ.

ԱՇԵՐԻ ՎԻԿՕՐԸ եղական դարման է հերաց ամեն տեսակ դժուարութեանց և սոյն նպատակին համար ծախուած ուրիշ բաղադրութիւններէ առաւել գոհ կ'ընէ գործածողները։ Մանաւանդ իգական սեռի գործածութեանն համար անհրաժեշտ է այս, քան զի կ'առատացնէ ու մետաքսանման փայլուն և կակուղ կ'ընէ գլխու կարծր մազը։ Որ եւ է պատճառաւ գունաթափ եղած ալ իր նախկին գոյնին կը վերադարձնէ. անհաստատ մազը կը վերահաստատէ, թափածին տեղ նոր մազ կը բուսցնէ եթէ արմատը փճացած չէ (քանզի բնութեան մէջ ոչինչ կարող է մազ բուսցնել երբ արմատը փճատած է), գլխուն ճերմակ թելերը շուտով կ'անհետացնէ։ Միով բանիւ բնական ու փայլուն մազի առատութեամբ գլխոյն զարդարուելովը գործածողը խիստ վայելչադէմ կերպարանք մը կ'ստանայ։ Մալրաքաղաքիս մէջ և այլ տեղեր բազմաթիւ գործածողք այսպէս կը վկայեն։ Անուշահոտ ջուր մ'է, ինչը կանանչ թուղթի մէջ ամփոփեալ է. դեղավաճառք և այլ շատեր կը ծախեն։ Այդերի Վիկօրը հարցնել պէտք է։ Գլխաւոր տեղին է Մինասեանի Ամերիկեան վաճառատունն ի Ղալաթիա կոստանդնուպոլսոյ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՓՈՐՍԱ

Ղալաթիա 16 մարտ

ԸՆԹԱՑԿ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, ղրշ.	109,7/8 առ Անգլ. լիր.
Փարիզ 3 » ֆր.	22,92 1/2 առ Օսմ. լիր.

ԸՆԹԱՑԿ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմ. Քօնս. գոցուեցաւ	9,20
բացուեցաւ	9,19
կէս օրին	9.19
Եգիպտ. միացք. բաց. ոսկի	74, 35
Ռումելիի երկաթուղի	42, 30

ԸՆԹԱՑԿ ԴՐԱՄՈՅ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրշեն) Ղրշ.

Անգղիական ոսկի	110 5
Գաղղիական »	87 24
Բօլ	90 10
Գրիմից	81 15
Գաւազան թուղթ (գաբիք)	600
» արծաթ (նոր)	89 15
Մէճիտիէի տարբերութիւն	108 10
Վեցնոց	105
Լինգնոց	102 25
Տեսակ	100 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓՈՐՍԱ

Լոնտրա 27 մարտ.

Անգղ. Քօնս.	102 3/16
Օսմ. »	8 5/16
Փոխ. 1865	10 3/4
» 1869	9 1/2
» 1871	89 1/4
» 1872	16
» 1873	8 1/2
» 1877	30 1/2
Պանք Օթոման	15 5/8
Ռուս. փոխ. 73ի	91 3/4
Եգիպտ. միացեալ	67 7/8
» արտօնաւոր	92 3/4
Տայրա Սանիէ	67 1/4
Փոխ. Ռօչիլա	89 1/2
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	,

Փարիզ 27 մարտ.

Գաղղ. Քօնս. 3 0/0	75,70
» » 4 1/2 0/0	106·30
Օսմ. Քօնս.	8,62 1/2
Փոխ. 1865 Ֆր.	55
» 1869	48
» 1873	42,
Օսմ. Երկաթուղի	41,25
Պանք Օթոման (գ. կ.)	646,25
Քրէտի Լիոնէ (գ. կ.)	543,75
Ռուս. փոխ. 5 առ 0/0 (1877)	96 1/2
» » Արեւելեան	
Իտալ. Քօնս.	95 30
Եգիպտ. միացեալ	342,50
Փոխնկագիր Լոնտրայի վրայ	25,24

Վիէննա 27 մարտ.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	121,55
Ռումելիի երկաթուղի	19,70

ԿԷՍ ՕՐ 5,55

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ. եւ Հ. ՔԻԻԶԻԻՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղավաճառութեան եւ դեղագործութեան ըղբաղելով՝ հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չըլլանիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց եւ բոլոր հասարակութեան։ Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար, դեղարան մը բանալու փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ Պոլսոյ Եէնի-Ճամի փողոցի 26 թիւ մթերանոցէն զատ՝ նոյնպէս կ. Պոլիս կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. եւ Հ. Քիւչիւքեան եղբարք» անուամբ դեղարան եւ մթերանոց (տէբօզիթօ) մ'ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով շինուած, եւ ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին։ Ասոնցմէ զատ ամեն ատեն գործածուած զանազան տեսակ գինի, ազնիւ ձկան իւղ, նօրվէճիոյ չոքօլա, քոնեաք եւ ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուին։ Եկած դեղագիրք իսկոյն թարմ դեղերով, եւ մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Ասոնցմէ զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆ

ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ